

Vergaderjaar 2017–2018

33 716

Wijziging van de Algemene Kinderbijslagwet, de Wet op het kindgebonden budget, de Wet werk en bijstand, de Wet inkomstenbelasting 2001, de Wet studiefinanciering 2000 en enige andere wetten in verband met hervorming en versobering van de kindregelingen (Wet hervorming kindregelingen)

M

VERSLAG VAN EEN NADER SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 12 juni 2018

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 12 februari 2018 over alleenstaande ouders met toeslagpartner en het daarbij aangeboden advies van de Landelijke Cliëntenraad.² Naar aanleiding hiervan zijn door de leden van de **SP**-fractie nog enige aanvullende vragen gesteld op 14 maart 2018 aan de Staatssecretaris.

De Staatssecretaris heeft op 11 juni 2018 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde nader schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Van Dooren

¹ Samenstelling:

Nagel (50PLUS), Ten Hoeve (OSF), Ester (CU) (*vicevoorzitter*), De Grave (VVD), Postema (PvdA), Sent (PvdA), Kok (PVV), Bruijn (VVD), Lokin-Sassen (CDA), Don (SP), Van Hattem (PVV), N.J.J. van Kesteren (CDA), Köhler (SP), Lintmeijer (GL), Meijer (SP), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Prast (D66), Rinnooy Kan (D66) (*voorzitter*), Rombouts (CDA), Schalk (SGP), Schnabel (D66), Teunissen (PvdD), Van de Ven (VVD), vac. (PvdA), A.J.M. van Kesteren (PVV)

² Kamerstukken I 2017/18, 33 716, L en bijlage.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Den Haag, 14 maart 2018

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 12 februari 2018 over alleenstaande ouders met toeslagpartner en het daarbij aangeboden advies van de Landelijke Cliëntenraad.³ Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de **SP**-fractie nog enige aanvullende vragen.

Met de invoering van de Wet Hervorming kindregelingen is de toeslag van 20% van het minimumloon zoals destijds opgenomen in de landelijke bijstandsnorm voor alleenstaande ouders vervallen. Ter compensatie is de zogenoemde alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget geïntroduceerd. Doordat het partnerbegrip voor toeslagen afwijkt van het partnerbegrip in de uitkeringsregelingen, is er een groep ouders die niet in aanmerking kan komen voor de alleenstaande ouderkop (ALO). Dit is het geval in bijzondere situaties, bijvoorbeeld waar sprake is van een partner in detentie of verblijf in het buitenland. Gemeenten kunnen in die gevallen compensatie bieden via de bijzondere bijstand.

De Landelijke Cliëntenraad (LCR) wijst op het risico van niet-gebruik van deze mogelijkheid van bijzondere bijstand en schetst in zijn advies van 19 oktober 2017 twee oplossingsrichtingen, die door de regering echter niet zijn overgenomen.

De leden van de SP-fractie krijgen graag nader toegelicht waarom het voorstel van de LCR om de begrippen gelijk te trekken en de Wet hervorming kindregelingen zodanig aan te passen dat compensatie via de bijzondere bijstand niet langer nodig is, niet is overgenomen. Naar de mening van deze leden biedt een dergelijke harmonisatie van begrippen niet alleen voordelen voor de betreffende alleenstaande ouders, maar levert dit ook minder regeldruk op.

Mocht gekozen worden voor voortzetting van de compensatie via de bijzondere bijstand, dan is het, aldus de Landelijke Cliëntenraad, wenselijk om – gelet op de gestelde niet-benutting van de regeling – deze compensatiemogelijkheid vast te leggen in de Participatiewet en door gemeenten te laten uitwerken in een verordening. Gezien de geringe omvang en de diversiteit van de doelgroep kiest de regering voor de huidige oplossing via de bijzondere bijstand. Daarmee blijven de gemeenten verantwoordelijk voor het al of niet inzetten van de mogelijkheid van bijzondere bijstand voor de alleenstaande ouder die, vanwege de toeslagpartner, geen alleenstaande ouderkop ontvangt. De leden van de SP-fractie vragen waarom de regering het advies van de LCR voor een verordeningsplicht niet heeft overgenomen.

De leden van de commissie zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
A.H.G. Rinnooy Kan

³ Kamerstukken I 2017/18, 33 716, L en bijlage.

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2018

Met deze brief reageer ik – mede namens de Staatssecretaris van Financiën – op het verzoek d.d. 14 maart 2018 van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) van de Eerste Kamer. De leden van de SP-fractie van de Eerste Kamer krijgen graag nader toegelicht waarom ik het voorstel van de Landelijke Cliëntenraad (LCR) inzake de door hen aangedragen oplossingsrichtingen inzake het «mislopen van de alleenstaande ouderkop» niet heb overgenomen.

Met de invoering per 1 januari 2015 is de inkomensondersteuning voor alle alleenstaande ouders geharmoniseerd zodat alle alleenstaande ouders met een laag inkomen, ongeacht of ze werken of een uitkering ontvangen, gelijk worden behandeld. De toeslag van 20% van het minimumloon zoals destijds opgenomen in de landelijke bijstandsnorm voor alleenstaande ouders is daarom per die datum vervallen. Sindsdien is de bijstandsnorm voor alleenstaande ouders gelijk aan die van een alleenstaande zonder kinderen. Ter compensatie van het vervallen van de 20% toeslag is de zogenoemde alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget geïntroduceerd. Echter, doordat het partnerbegrip voor toeslagen afwijkt van het partnerbegrip in de uitkeringsregelingen, is er een groep ouders die niet in aanmerking kan komen voor de alleenstaande ouderkop. Dit is het geval in bijzondere situaties, bijvoorbeeld waar sprake is van een partner in detentie of verblijf in het buitenland.

In mijn brief d.d. 12 februari 2018 heb ik beide Kamers gemeld dat ik – in lijn met de in 2015 door de toenmalige Minister van SZW gekozen oplossingsrichting – geen aanleiding zie om voor de compensatie van het mislopen van de alleenstaande ouderkop voor een andere oplossing dan de bijzondere bijstand te kiezen.

In die brief ben ik – zoals de leden van de SP-fractie van de Eerste Kamer terecht constateren – niet expliciet ingegaan op de eerder door de LCR aangedragen oplossingsrichtingen, te weten:

1. Een zodanige aanpassing van de Wet hervorming kindregelingen (Whk), dat een compensatie via de bijzondere bijstand niet meer nodig is.
2. Indien wordt gekozen voor voortzetting van de compensatie via bijzondere bijstand, deze compensatiemogelijkheid in de Participatiewet te benoemen en door gemeenten in een verordening te laten uitwerken.

Mijn reactie op de door de LCR genoemde oplossingsrichtingen is de volgende:

Ad 1. Aanpassing Whk/toeslagenwetgeving.

Deze oplossingsrichting sluit aan op de bij de behandeling van het wetsvoorstel Wet hervorming Kindregelingen ingediende (verworpen) motie van het lid Thissen (GL) (Kamerstukken I, vergaderjaar 2013–2014, 33 716, nr. G). Toentertijd is door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangegeven dat aanpassing van het partnerbegrip voor de toeslagen het uitvoeringsproces van Belastingdienst/Toeslagen aanzienlijk zou belasten en verzwaren, terwijl voor de fiscaliteit en toeslagen het uitgangspunt is dat het partnerschap aan de hand van objectieve criteria kan worden bepaald. Dat standpunt onderschrijf ik. Bovendien is de Staatssecretaris van Financiën nog recent in antwoord op

vragen van de leden Leijten en Van Kent (SP) ingegaan op de redenen om in de fiscaliteit en toeslagen een ander partnerbegrip te hanteren dan in de Participatiewet⁴. Voorts gaat het hier vaak om zeer uiteenlopende situaties die vragen om een maatwerkbeoordeling. Hiervoor is niet de toeslagwetgeving het geschikte instrument, maar de bijzondere bijstand.

Ad 2. Verordeningplicht bijzondere bijstand.

Deze oplossingsrichting betreft het opnemen van een wettelijke verplichting voor gemeenten om een verordening in het kader van de bijzondere bijstand vast te stellen. Het gaat dan bij de verlening van bijzondere bijstand om een meer categoriale benadering van de doelgroep die wordt getroffen door het mislopen van de alleenstaande ouderkop.

Ik vind deze oplossingsrichting niet in lijn met de uitgangspunten van de regeling van de bijzondere bijstand in de Participatiewet. Met het inwerkingtreden van de Participatiewet zijn namelijk de tot 1 januari 2015 bestaande vormen inzake het verlenen van categoriale bijzondere bijstand – met uitzondering van de vorm aanvullende collectieve zorgverzekering – afgeschaft. Voorts vind ik het opleggen van een verordeningplicht in dit kader, niet in lijn met het uitgangspunt dat de verlening van bijzondere bijstand en het gemeentelijk armoedebeleid zowel beleidsmatig als financieel is gedecentraliseerd aan de gemeenten.

In de komende uitgave van het «gemeentenuws van SZW» zal ik de gemeenten nog een keer wijzen op de situatie dat een alleenstaande ouder de alleenstaande ouderkop misloopt en de maatwerkoplossing die dan via de Participatiewet beschikbaar is.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
T. van Ark

⁴ Kamerstukken II, 2017–2018, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 1410.